

Висновки. У сучасних динамічних непередбачуваних умовах, коли відбуваються структурні зміни, пов'язані як із цілком природними потребами в модернізації та удосконаленні чинної нормативно-правової, фінансової, соціо-культурної сфери, так і з обранням європейського вектору розвитку, необхідним є забезпечення сталого розвитку регіонів, що, своєю чергою, потребує розробки ефективної, обґрунтованої стратегії розвитку регіонів. Як показує європейський досвід, така стратегія повинна бути чітко структурованою та при її розробці необхідно враховувати комплекс даних, отриманих від різних категорій населення, а також незалежних експертів. Також у зарубіжних країнах дійшли висновку, що надзвичайної ваги набуває думка громадськості, а також планування кількісних зрушень у структурі населення регіону, що необхідно врахувати в Україні при розробці стратегій регіонального розвитку, адже в умовах обрання європейського шляху орієнтування на міжнародні норми, довід та вектори розвитку для держави є пріоритетними.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Павлов В. Методологія формування та механізми реалізації політики соціально-економічного розвитку регіону / В. Павлов // Регіональна економіка. – 2001. – № 1. – С. 18–29.
2. Гранберг А.Г. Основы региональной экономики : [учебник для вузов] / А.Г. Гранберг. – М. : ГУ ВШЭ, 2000. – 495 с.
3. Регіони України: проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку : [монографія] / За ред. З.С. Варналія. – К. : Знання України, 2005. – 498 с.
4. Некрасов Н.Н. Региональная экономика / Н.Н. Некрасов. – М. : Экономика, 1978. – 382 с.
5. Михайличенко А.О. Соціально-економічний розвиток регіону та його ресурсне забезпечення (на матеріалах Чернігівської області) : автореф. дис. ... канд. екон. наук / А.О. Михайличенко. – К., 2006. – 22 с.
6. Поплавська Ж., Поплавський В. Як дорости Україні до сталого розвитку? / Ж. Поплавська, В. Поплавський // Вісник Національної академії наук України. – 2007. – № 9. – С. 8–14.
7. National sustainable development strategies –the global picture [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.un.org/esa/sustdev/natlinfo/nsds/bgnote_nsdsmap.pdf.
8. Бібік Н.В. Аналіз сучасних теоретико-методичних підходів до формування й використання стратегій регіонального розвитку / Н.В. Бібік // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. – 2009. – № 24. – С. 213–217.
9. Strategia Rozwoju Miasta Poznania. Założenia metodyczne. Dokument przyjęty Uchwałą nr LXXII/990/V/2010 Rady Miasta Poznania z dnia 11. maja 2010 r. w/s Strategii Rozwoju Miasta Poznania do roku 2030 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.poznan.pl/mim/public/publikacje/pages.html?co=list&id=14886&ch=15515&instance=1017&lang=pl>.
10. Strategia Rozwoju Krakowa. UCHWAŁA NR LXXV/742/05 Rady Miasta Krakowa z dnia 13 kwietnia 2005 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Krakowa [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bip.krakow.pl/?mmi=209>.
11. Strategia Rozwoju m. st. Warszawy do 2020 roku [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.um.warszawa.pl/v_syrenka/ratusz/strategia.php.

УДК 336.64:005.584.1

Цветаш Ю.О.

*аспірант кафедри економіки та оцінки майна підприємств
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця*

ФОРМУВАННЯ ФУНКЦІЙ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ В СИСТЕМІ МОНІТОРИНГУ ФІНАНСІВ ПІДПРИЄМСТВА

У статті сформовано термін «моніторинг фінансів підприємства» та виділено фінансовий контролінг як важливу складову моніторингу фінансів. За допомогою фінансового контролю як ключової управлінської функції здійснюються своєчасне виявлення відхилень від плану та оптимізація фінансового результату. Визначено універсальні функції та основні функції фінансового контролінгу.

Ключові слова: моніторинг фінансів, фінансовий контролінг, функції фінансового контролінгу, планування, контроль, аналіз.

Цветаш Ю.О. ФОРМИРОВАНИЕ ФУНКЦИЙ ФИНАНСОВОГО КОНТРОЛИНГА В СИСТЕМЕ МОНИТОРИНГА ФИНАНСОВ ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье сформирован термин «мониторинг финансов предприятия» и выделен финансовый контроллинг как важная составляющая мониторинга финансов. С помощью финансового контроля как ключевой управленческой функции осуществляются своевременное выявление отклонений от плана и оптимизация финансового результата. Определены универсальные функции и основные функции финансового контроллинга.

Ключевые слова: мониторинг финансов, финансовый контроллинг, функции финансового контроллинга, планирование, контроль, анализ.

Tsvetash Y.O. FORMATION OF FUNCTIONS OF FINANCIAL CONTROLLING IN THE SYSTEM OF THE MONITORING OF COMPANIES'S FINANCES

This article formed the term «monitoring finance of companies» and selected financial controlling, monitoring as an important part of finance. With financial controls as a key management function is performed timely detection of deviations from plan and optimize financial results. Designated universal functions and basic functions of financial controlling.

Keywords: monitoring of finance, financial controlling, functions of financial controlling, planning, control, analysis.

Постанова проблеми. В умовах постійної трансформації економіки, нестабільного курсу іноземної валюти та внесення змін до законодавчої бази багатьом підприємцям важко керувати фінансами

фірми та отримувати прибуток від підприємницької діяльності. Для того щоб доцільно використовувати фінанси (поточні кошти, інвестиції, отримані кредити, дотації), необхідно відстежувати процеси і тен-

денції споживчого та конкурентного середовищ для своєчасної оцінки ситуації та прийняття попереджувальних заходів. Ринкові орієнтири перетворюють діяльність підприємства у безперервну гонку за споживачем та розширенням долі займаного сегменту.

Створення системи моніторингу фінансів підприємства є важливою ланкою для удосконалення роботи підприємства, подальшого розвитку та запобігання недоцільному використанню фінансів підприємства. Але «моніторинг» можна розглядати як постійне спостереження за процесом із метою виявлення його відповідності запланованому результату [1; 2]. Отже, потрібен контроль над процесами, які відбуваються з фінансами підприємства.

За допомогою фінансового контролінгу підприємство підтримує ефективність функціонування на ринку, мінімізує ризики зі збереження ліквідності та платоспроможності підприємства, запобігає негативним наслідкам впливу чинників ринкового середовища на фінансовий стан та фінансові результати підприємства [3, с. 9].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методичні рекомендації щодо застосування фінансового контролінгу були викладені такими науковцями, як Г. Партин [3], Р. Задерезька [3], М. Лучко, І. Давидович, І. Бланк [7], В. Івата [8], С. Івахненко та О. Мелих [9], А. Аткинсон [10], Д. Хан [11].

Мета статті полягає в обґрунтуванні теоретичних положень та удосконаленні методичних прийомів у частині теоретичних засад щодо системи моніторингу фінансів підприємств, формуванні функцій фінансового контролінгу для вдосконалення діяльності підприємства та максимізації прибутку.

Вклад основного матеріалу дослідження. Удосконалення управління фінансами підприємства є найважливішим питанням сьогодення, тому моніторинг фінансів є невід’ємним інструментом у керуванні фінансами.

Існує багато трактувань терміну «моніторинг»:

1) Моніторинг як «систематичне відстеження процесів або тенденцій, постійне спостереження з метою своєчасної оцінки ситуацій, що виникають» [2; 4].

2) Моніторинг як «спеціально організоване систематичне спостереження за станом яких-небудь об’єктів» [2; 5].

3) Моніторинг як «система спостережень, збору, обробки, збереження й аналізу інформації про стан системи, прогнозування змін, а також розробки наукових рекомендацій для прийняття відповідних рішень» [2; 6].

Отже, моніторинг – це система організованого відстеження, аналізу та контролю процесу, який унаслідок зовнішніх та внутрішніх факторів може змінюватись, але результат буде досягнуто.

У такому випадку моніторинг фінансів підприємства – це «своєчасне виявлення відхилення фактичних результатів від передбачених» [7], на які впливає ринкове та конкурентне середовище, яке постійно зазнає змін.

Моніторинг фінансів містить таку важливу складову частину, як фінансовий контролінг.

Для того щоб фінансовий процес, який існує на підприємстві, протікав згідно з планом, потрібно контролювати всі етапи, саме для цього застосовується фінансовий контролінг.

Основними причинами ускладнення господарської діяльності є посилення глобальних тенденцій розвитку бізнесу в напрямку використання стратегії підприємства (пошук нових технологій, задоволення нових потреб покупців, інноваційний тип мислення), посилення конкуренції, вплив державного регулювання, технологічні зрушення і поглиблення світової фінансово-економічної кризи. Однією з концепцій сучасного управління в умовах швидкої зміни економічного середовища і виступає фінансовий контролінг, який здатний забезпечити надходження якісної інформації для прийняття ефективних управлінських рішень.

Оптимізація фінансового результату при гарантованій ліквідності може розглядатись як головна мета контролінгу, для досягнення якої розв’язуються основні задачі контролінгу – формування цілеспрямованого комплексу заходів для досягнення головної мети. Фінансовий контролінг дозволяє кардинально поліпшити якість управлінських рішень та підвищити ефективність системи управління фінансами підприємства. В умовах фінансової нестабільності, гострої конкуренції та зниження прибутковості операцій застосування контролінгу у вигляді цілісної системи є реальною конкурентною перевагою підприємства. Основою контролінгу як концепції системного управління організацією є забезпечення успішного функціонування підприємства (та інших видів організаційних систем) шляхом [8, с. 128–131]:

- 1) орієнтації на ефективну роботу підприємства в довгостроковій перспективі;
- 2) структуризації процесу управління та виділення циклів управління для забезпечення ітеративності процесів планування, контролю виконання планів та прийняття коригуючи рішень;
- 3) створення інформаційної системи, що буде адекватною задачам цільового управління підприємством;
- 4) формування організаційної структури, орієнтованої на сприяння досягненню стратегічних та оперативних цілей підприємства;
- 5) координації дій усіх підрозділів підприємства для досягнення його цілей за умов усебічної інтеграції обліку, бюджетування та аналізу.

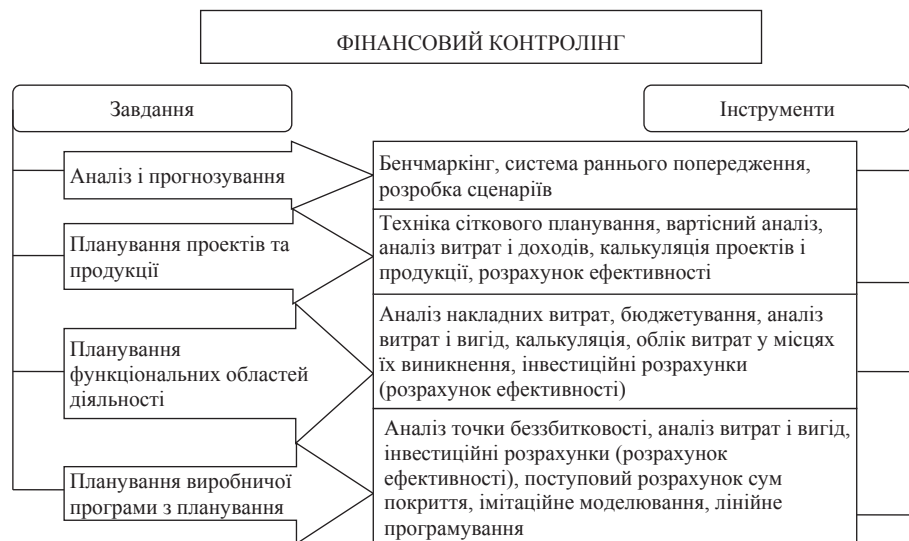

Рис. 1. Завдання та інструменти контролінгу за Д. Ханом і Г. Хунгербергом [8; 10]

Фінансовий контролінг – це «інтегральна система інформації щодо організації та ресурсів, моніторингу і вимірювання їх досконалості та вжиття заходів для покращання діяльності так, щоб повернути активи в русло їх оптимального застосування; система надання інформації виконавчим органам для досягнення максимально позитивного результату» [9; 10].

Д. Ханом і Г. Хунгербергом [9; 11] запропоновано підхід до завдань та інструментів контролінгу (рис. 1).

Функції фінансового контролінгу можна визначити за його метою, якою є діагностування фінансового стану, визначення тенденції економічного розвитку та запобігання впливанню негативних факторів на розвиток підприємства. Універсальними для всіх видів контролінгу є такі функції: інформування, планування, контроль, управління, координування, адаптація та прогнозування. Щодо основних функцій фінансового контролінгу, то можна виділити наступні (рис. 2)

Рис. 2. Основні функції фінансового контролінгу

Український учений Г.П. Мізерна [12] виділила такі стадії розвитку функцій контролінгу:

- 1) формування планів діяльності;
- 2) стратегічне та оперативне планування;
- 3) контроль, ревізія та внутрішній аудит;
- 4) методологічне забезпечення та внутрішній консалтинг.

С.В. Івахненко і О.В. Мелих [9, с. 52] згодні із запропонованими стадіями, але дещо їх модифікували (рис. 3).

Функції контролінгу необхідно розглядати з позицій функціонального управління. У цьому випадку простежується залежність корисності функцій управління і причетність контролінгу до реалізації кожної функції.

Отже, фінансовий контролінг не приймає рішень, а робить їхню підготовку, функціональну та інформаційну підтримку і контроль над реалізацією. Типовими «продуктами» контролінгу є звіти, доповідні записки, аналітичні оцінки, сис-

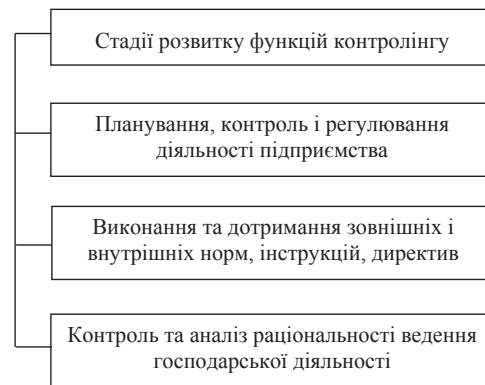

Рис. 3. Стадії розвитку функцій контролінгу [9, с. 52]

тема інформаційного забезпечення менеджменту, система планування, результати аналізу відхилень, ідентифікація та аналіз ризиків. Із цією метою відповідна інформація спочатку обробляється, узагальнюється, аналізується і подається користувачам у формі рапортів, звітів, доповідних записок, резюме, рекомендацій, прогнозів тощо.

Висновки. Розглядаючи моніторинг фінансів як цілісну систему, яка складається з відстеження процесу, фінансового контролінгу, аналізу фінансових ресурсів, можна зробити висновок, що фінансовий контролінг є невід'ємною та важливою ланкою в системі моніторингу фінансів підприємства.

Таким чином, фінансовий контролінг виконує підготовку рішень, функціональну та інформаційну підтримку та контроль над їх реалізацією. Специфічною функцією фінансового контролінгу є управлінська, яка забезпечує планування довгострокове та короткострокове, урахування усіх зовнішніх та внутрішніх факторів.

За допомогою функцій фінансового контролінгу в системі моніторингу фінансів виявляють вирішальні ділянки та ключові проблеми економічного розвитку підприємства шляхом своєчасної зміни форм організації обліку, аналізу, планування, контролю, методів управління, перенаправляючи інформаційні потоки. Ефективна система контролінгу підприємства дозволяє в більш стислі терміни з найменшими витратами вирішувати завдання, намічені стратегією підприємства.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Пушкар А.И., Ле Ван Ш. Методы мониторинга персонала производственно-экономических систем / А.И. Пушкар, Ш. Ле Ван. – Х. : 1997. – 19 с.
2. Системи фінансового моніторингу. Методологія проектування : [монографія] / За ред. О.В. Мозенкова. – Х. : ІНЖЕК, 2005. – 152 с.
3. Партин Г.О., Задерецька Р.І. Фінансовий контролінг : [навч. посіб.] / Г.О. Партин, Р.І. Задерецька. – Львів : Львівська політехніка, 2013. – 232 с.
4. Саенко В.Г. Экономико-информационные аспекты моделей мониторинга / В.Г. Саенко. – Луганск, 1998.
5. Литвак Б.Г. Разработка управленческого решения / Б.Г. Литвак. – М. : Дело, 2000. – 392 с.
6. Мацев А.І. Практикум з моніторингу та інженерних методів охорони довкілля / А.І. Мацев. – Рівне : Рівнен. друк, 2002. – 231 с.
7. Бланк И.А. Стратегия и тактика управления финансами / И.А. Бланк. – К. : Итемлтд ; АДЕФ-Украина, 1996. – 534 с.
8. Івата В.В. Планування як базовий елемент фінансового контролінгу на підприємствах машинобудування / В.В. Івата // 36. наук. праць НУК. – Миколаїв : НУК, 2008. – № 3(420). – С. 128–131.

9. Івахненко С.В., Мелих О.В. Фінансовий контролінг: методи та інформаційні технології / С.В. Івахненко, О.В. Мелих. – К. : Знання, 2009. – 319 с.
10. Atkinson A.A. Management accounting / A.A. Atkinson. – N. J. : Prentice Hall : Upper Saddle River, 1997.
11. Хан Д. Пик: Планирование и контроль. Ядро контроллинга / Д. Хан, Г. Хунгерберг. – М. : Финансы и статистика, 2005. – 815 с.
12. Мізерна Г.П. Економіко-управлінські фактори розвитку курортно-рекреаційних регіонів : матеріалів XI наук. конф. молодих вчених-економістів / Г.П. Мізерна. – Бердянськ : АПУ, 2005.

УДК 657.1:075.8

Черкашина К.Ф.
кандидат економічних наук,
доцент кафедри банківської справи
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Трохименко К.С.
студент
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

НОВІ МУЛЬТИВАЛЮТНІ БАНКІВСЬКІ ПРОДУКТИ В УКРАЇНІ ЯК СКЛАДОВА АНТИКРИЗОВИХ ЗАХОДІВ

У статті досліджено сучасний стан кредитування фізичних та юридичних осіб в Україні. Зроблено висновок про доцільність розробки кредитних програм для фінансування стартапів із залученням капіталу іноземних інвесторів. Основними учасниками таких програм повинні бути такі інститути, як держава, банківські установи, інвестори, іноземні партнери та інші фінансові посередники.

Ключові слова: банківське кредитування, банківський продукт, кредитування стартапу, фидуціарні угоди.

Черкашина К.Ф., Трохименко К.С. НОВЫЕ МУЛЬТИВАЛЮТНЫЕ БАНКОВСКИЕ ПРОДУКТЫ В УКРАИНЕ КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ АНТИКРИЗИСТНЫХ МЕР

В статье исследовано современное состояние кредитования физических и юридических лиц в Украине. Сделан вывод о целесообразности разработки кредитных программ для финансирования стартапов с привлечением капитала иностранных инвесторов. Основными участниками таких программ должны быть такие институты, как государство, банковские учреждения, инвесторы, иностранные партнеры и другие финансовые посредники.

Ключевые слова: банковское кредитование, банковский продукт, кредитование стартапа, фидуциарные сделки.

Cherkashyna K.F., Trokhymenko K.S. NEW MULTICURRENCY BANKING PRODUCTS IN UKRAINE AS A PART OF ANTI-CRISIS MEASURES

The current state of loans to individuals and legal entities in Ukraine was researched in the article. As a result, for Ukraine it is necessary to develop loan programs to finance startups with the involvement of foreign investors' capital. The main participants in such programs should be institutions such as: government, banks, investors, foreign partners and other financial intermediaries.

Keywords: bank lending, bank product, startup lending, fiduciary transactions.

Постановка проблеми. У сучасній ринковій економіці банки є джерелом фінансово-кредитних ресурсів для реального сектора виробництва, а банківський кредит – одним з інструментів поліпшення фінансових показників підприємства. Сучасний світ відкриває кожній людині великі можливості. Якщо кілька десятиліть тому для відкриття власної справи потрібна була величезна кількість зусиль, велика частина яких була пов'язана з рутинними процесами, то сьогодні будь-яка людина, у будь-якій точці світу може поділитися з усіма своїми ідеями, втілюючи їх у реальність.

Можливості почати власний бізнес мільйони людей пов'язують із формою підприємництва, званою стартап. Цей термін уже давно увійшов у заручку практику бізнесу і стає все популярнішим у нашій країні. Розвиток стартапів на сучасному етапі становлення економіки України є важливим аспектом у підвищенні привабливості інвестиційного клімату країни, розвитку інноваційної діяльності та підтримці малого та середнього бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різноманітним аспектам банківського кредитування присвячено праці багатьох вітчизняних та закордонних

учених. Економічний зміст, особливості та класифікації банківського кредитування висвітлюються в працях С. Буковинського, В. Крилової, В. Міщенко, С. Науменкової, А. Харченка та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Віддаючи належне підвищеній увазі науковців до проблематики банківського кредитування, виникає потреба у пошуку нових перспективних видів кредитування, які дадуть змогу вирішити низку питань, а саме: поліпшити добробут населення України, сприяти економічному розвитку країни, банкам, своєю чергою, збільшити прибутки. Основні питання, на які необхідно відповісти: яка роль банків у розвитку малого бізнесу і які є способи отримання прибутку банками в такий ризикованій справі.

Мета статті полягає в аналізі існуючого стану кредитування в Україні, а також розробці пропозицій щодо розширення комерційними банками асортименту банківських продуктів із метою отримання конкурентних переваг.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз основних показників діяльності банківської системи свідчить про негативні тенденції. Так, станом на початок 2015 р. активи банків в Україні становили